

5.2 Plán postupu – zkrácená verze

Náš výchozí bod

Cílem projektu DUAL.AI.TEACHER je vytvořit jasný a přizpůsobitelný plán postupu o sedmi až deseti etapách, který institucím připravujícím učitele pomůže začlenit UI jak do počáteční přípravy učitelů, tak do jejich dalšího profesního vzdělávání. Plán postupu se zaměřuje na institucionální změnu, nikoli na jednotlivé iniciativy, a vznikl společně se vzdělavateli učitelů.

Zvláště relevantní východiska poskytly dva již existující modely.

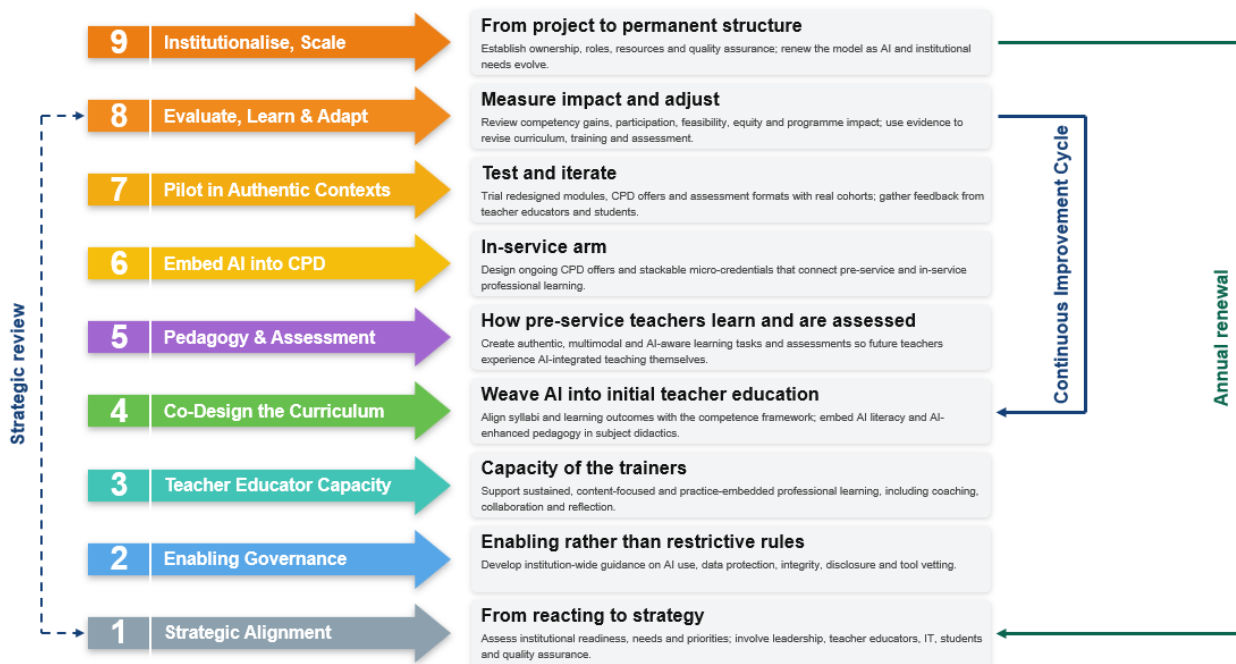
Prvním je šestietapový model pro vysoké školy, shrnutý heslem „učit se znovu učit“. Postupuje od nového rámování institucionálních debat o UI přes důvěru a správu, jistotu zaměstnanců v práci s UI, změnu kurikula a přepracování výuky a hodnocení až k rozšíření napříč celou institucí (Black, 2025). Jeho hlavní předností je, že chápe UI jako hybatele institucionální proměny, nikoli pouze jako otázku nástrojů.

Druhým je čtyřfázový plán zavádění generativní UI pro školy a školské obvody: vybudovat základy, rozvíjet zaměstnance, aktualizovat obsah výuky a vyhodnocovat a postupovat dál. Jeho předností je operativní zaměření a důraz na konkrétní realizaci.

Oba modely dělají to, co si předsevzaly: jeden se věnuje vysokým školám jako celku, druhý školám a školským obvodům. Instituce připravující učitele stojí na pomezí obou prostředí a právě zde jsme viděli prostor pro rozšíření dosavadní práce. Tyto instituce proměňují vlastní výuku a zároveň připravují budoucí učitele na prostředí, která nemají pod přímou kontrolou. Kdybychom se věnovali jen vnitřní proměně, zůstalo by kurikulum týkající se UI v rukou zaměstnanců s omezenou praktickou zkušeností; kdybychom se věnovali jen budoucí praxi ve třídě, modernizoval by se studijní program, ale nezměnila by se instituce, která jej uskutečňuje. Plán postupu DUAL.AI.TEACHER staví na obou modelech a obě dimenze propojuje.

DUAL.AI.TEACHer Integration Roadmap

An iterative roadmap for teacher education institutions in the age of AI

Obrázek 1. Plán postupu integrace UI DUAL.AI.TEACHer: devět etap institucionálního začleňování UI do přípravy učitelů.

Dv? osy pod jednotlivými etapami

Namísto toho, aby oba referenční modely spojoval krok za krokem, je plán postupu vystavěn kolem dvou souběžných os.

První je **institucionální proměna**: struktury, správa a řízení, kurikulum a formální podmínky, které používání UI umožňují, nebo naopak omezují. Tato osa sleduje logiku „od nového rámování k rozšíření“ známou z modelu pro vysoké školy a opírá se o zavedený výzkum. Teorie difuze inovací označuje možnost inovaci vyzkoušet a možnost pozorovat její výsledky za vlastnosti, které usnadňují její přijetí, což se promítá do důrazu na viditelné pilotní zavádění v etapě 7 (Neal et al., 2018).

Druhou je **lidská kapacita**, která v plánu postupu představuje osu kvality. Vzdělávání nelze zredukovat na izolované workshopy. Výzkum účinného profesního rozvoje učitelů zdůrazňuje dostatečně dlouhé trvání, zaměření na obsah, praxi, reflexi, zpětnou vazbu a koučink (Lipowsky & Rzejak, 2021). Tyto principy proto utvářejí podobu vzdělávacích aktivit v celém plánu postupu, od vzdělavatelů učitelů v etapě 3 až po učitele z praxe v etapě 6. Jednorázový workshop sám o sobě dokončení etapy neznamená.

Plán postupu v kostce

Etapa	Úkol	Hotovo, když
Strategické sladění	Zjistit, kde instituce skutečně stojí, a dohodnout se, čeho chce dosáhnout – se zapojením vedení a s ustaveným mezioborovým týmem.	Výchozí pozice i cíl existují v písemné podobě.
Podpůrné řízení a pravidla	Zavést celoinstitucionální pravidla pro používání UI, ochranu osobních údajů, integritu, zveřejňování použití UI a prověřování nástrojů, formulovaná spíše kolem toho, co je možné, než kolem toho, co je zakázáno.	Zaměstnanci si dokážou odpovědět na otázku „smím to udělat?“, aniž by se museli někoho ptát.
Kapacita vzdělavatelů učitelů	Budovat kapacitu těch, kdo učí, prostřednictvím dlouhodobého profesního učení zaměřeného na obsah a zakotveného v praxi, doplněného koučinkem a reflexí.	Rozvoj probíhá průběžně, nejde jen o jediný workshop.
Společně navrhnout kurikulum	Přenést UI do formálního studijního programu revizí sylabů a výsledků učení, ukotvenou v oborových didaktikách, nikoli v samostatném modulu.	Výsledky učení týkající se UI se objevují v běžné dokumentaci modulů několika předmětů.
Výuka a hodnocení	Přepracovat učební úlohy a hodnocení tak, aby byly autentické a počítaly s UI, a předvádět výuku s integrovanou UI tak, aby ji studenti zažili v roli učících se.	Formy hodnocení byly skutečně přepracovány, nikoli jen doplněny o prohlášení o použití UI.
Začlenit UI do dalšího vzdělávání pedagogů	Proměnit další profesní vzdělávání ve strukturovanou nabídku se skládatelnými mikrocertifikáty a zajistit tak větev pro učitele z praxe.	Nabídka má zveřejněnou strukturu a uznávaný certifikát.
Pilotně ověřit v reálných podmínkách	Vyzkoušet přepracované moduly, další vzdělávání a hodnocení se skutečnými skupinami účastníků a systematicky sbírat zpětnou vazbu.	Existuje zdokumentovaná zpětná vazba, která vedla k rozpoznatelným úpravám.
Vyhodnotit, poučit se a přizpůsobit	Posoudit nárůst kompetencí, účast, proveditelnost, spravedlivost a dopad a využít získané poznatky k revizi.	Zjištění něco změnila, nejen zaplnila zprávu.
Institucionalizovat a rozšířit	Převést iniciativu do trvalé struktury: odpovědnost, role, zdroje, zajišťování kvality, obnova.	Práce pokračuje i poté, co lidé, kteří ji začali, odejdou.

AI for Education. (b. r.). *AI adoption roadmap for education institutions.*

Black, A. (2025, 3. prosince). *Learning to learn again: A roadmap for higher education institutions in the age of AI.* enablinginsights.

Lipowsky, F., & Rzejak, D. (2021). *Fortbildungen für Lehrpersonen wirksam gestalten: Ein praxisorientierter und forschungsgestützter Leitfaden.* Bertelsmann Stiftung.

Neal, J. W., Neal, Z. P., Lawlor, J. A., Mills, K. J., & McAlindon, K. (2018). What makes research useful for public school educators? *Administration and Policy in Mental Health and Mental Health Services Research*, 45(3), 432–446.